

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

המדור המיוחד

"הזקנו קורא נא"

להיזק ועיבוד לימים אלו
בעמוד ג' ד' של הגליון

מפי ספרים וסופרים

הקרבה עצמית

מנע מזוממי רעת המלך לבצע את פעולתם, במהירות רבה. שומר הראש חשב לעצמו, בוודאי כשנגיע למשכן בית המלך מחכה לי מסיבה תגמול יאה וחיים מאושרים... עבר חודש, עברו חודשיים וכלום לא קרה. ניסה השומר ברמזים להזכיר להמלך וזה כאילו לא הבין... עד שהשומר אזר אומץ ואמר להמלך: "אני חייב לשתף אותך בהרגשה שיש לי... במה אני פחות טוב מהמנקה שלך?! לו עשית מסיבה ונתת לו סכום נאה, ואילו אני הצלתי אותך משני שודדים ולי לא נתת דבר. היתכן?!"

ענה לו המלך: "יקירי, זה התפקיד שלך!. לכך הוכשרת ונועדת, בשביל זה אתה מקבל משכורת. ואילו אותו נער, זה היה לפלא איך מסר את נפשו למעני שהוא לא היה חייב ולמרות שאיננו מוכשר למצבים הללו - עשה הוא מעל המוטל עליו. ואילו אתה עשית את המוטל עליך, לכן איך אתה ראוי ליחס מיוחד!..."

כן הוא הנמשל: כך קרה בדיוק עם פנחס שנאמר: "ויקם מתוך העדה", מהי עדה? קם מעדת סנהדרין שפנחס היה שופט בתוך עדת סנהדרין ומסר את נפשו על קידוש ה' לקנאות את קנאתו בתפקיד שלא מוטל עליו ושלא הוכשר בשבילו, מה לו להתעסק עם עבריינים?! יכול היה הוא לומר: "בשביל זה יש שופטים ושוטרים שיטפלו במצבים אלו..."

אלא זה היה פלא שעשה פנחס מעל המוטל עליו ולכן אמר ה': "הנני נותן לו את בריתי שלום."

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן" פינחס לא נקרא כהן כיוון שנוכח לפני שחילקו הכהונה, אך אחרי קנאתו את קנאת ה' זכה להיות כהן שנאמר הנני נותן לו את בריתי שלום. זאת בזכות מסירות הנפש של פנחס שלא פחד שיהרג בידי שבט שמעון כי ידוע ששבט שמעון מוציאים לפועל כמו בנקמה בשכם במעשה דינה בת יעקב. ועוד נאמר לשבחו של פנחס, שלא ידע שמלאך ה' יעזור לו.

מובא במדרש תנחומא שנים עשר ניסים שקרו לפנחס: הרומח לא נשבר בבטנם של זמרי וכזבי בת צור. הוא העלה אותם למעלה כמו דבר קל שמעלים ביד לאוויר, שזה דורש המון כוח. בנוסף, לא פרחו נשמתם מיד, כדי שפנחס לא יטמא למות.

כמו כן, לא טפטפו טיפות של דם מבטנם שלא יטמאו את פנחס הכהן. הוא תלה אותם על ענף עץ והענף לא נשבר. גם נוסף ארע לו כאשר כל שבט שמעון רצה לפגוע בפנחס והמלאך עצר אותם. כל זה ועוד עשה הקב"ה בשביל פנחס שחשב על שמו יתברך...

משל למה הדבר דומה: למלך עשיר גדול שהלך עם המשרת - מנקה חדרים בביתו לביקור בעיירה סמוכה. והנה בדרך תקף אותם שודד. הנער נחלץ להגן על המלך במסירות נפש גדולה. כגמול נתן לו המלך מכיסו הפרטי סכום של מיליון דולר ושיבח אותו במסיבה גדולה שעורך לכבודו.

לאחר מספר חודשים נשנה הדבר אך הפעם היה הותקף המלך כאשר שומר ראשו האישי מהמובחרים של צבא מלכות המלך. שומר הראש

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

בפרשה זו יש את כל הקרבנות המוספים מכל המועדים

פ' פנחס. הרבי ר' בונים מפרשיסחא זי"ע היה שמח מאוד בפרשה זו, משום שיש בה כל הקרבנות המוספים מכל המועדים, היינו כי הקריאה בפרשה זו פועלת זריזות והתחדשות לדורות, להיעשות כלי מוכשר לקבל אורות כל המועדים בבוא עתם. (כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

ההבדל בין משה רבינו ע"ה ליהושע

ונתת מהודך עליו (כ"ז, ב).

ודרשו מהודך ולא כל הודך זקנים שבאותו הדור אמרו פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה. ודקדק כ"ק מרן אדמו"ר זצלה"ה למה אמרו כן דווקא הזקנים, הלא גם הצעירים זכרו את משה, ואמר רבינו זי"ע דאיתא הפ' פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה דמשרע"ה השפיע להדור מצד עצמו כאור החמה שאורה הוא מעצמותה, אבל יהושע כל השפעתו השפיע מכוחו של משה כאור הלבנה שכל כוחה שמקבלת אורה מהחמה. ולכן הצעירים שלא זכרו את משרע"ה בכל ימי הנהגתו המה לא הבחינו כ"כ בזה שכל השפעתו של יהושע הוא מכוחו של משה, משא"כ הזקנים הם הבחינו בכל דבר ודבר שזה מכח משרע"ה. (תפארת שמואל-מאורן של ישראל)

ע"י טהרת המחשבה זוכה האדם להתקרב לקדושה העליונה

ויכפר על בני ישראל.

נאמר 'ויכפר' ולא נאמר 'לכפר', לרמז בכל מקום ובכל זמן שיתבונן האדם במעשיו וירצה לטהר עצמו במחשבה, ואז יעמדו לו זכות פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויסייע לו לטהר עצמו ולהתקרב אל הקדושה, וזה שא"א אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך, שזוכה ע"י טהרת המחשבה להתקרב לקדושה עליונה.

(תפארת שמואל)

היחוס שהיה לפנחס הוא היה מצד עצמו

לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום (כ"ה, י"ב).

איתא באוה"ח הק' שהכוונה שיתן לו בכהונה מחדש בדרך שנתנה לאהרן הגם שאביו ואחיו לא היו כהנים, עכ"ד הק'. ר"ל שיחוס הכהונה שהיה לפנחס היה יחוס עצמו, כאילו התחילה הכהונה ממנו עצמו. וזהו הפירוש יבא הכתוב ויחוסו אחר אהרן, היינו להורות שהיחוס שלו הוא מצד עצמו, כמו אהרן, ולא היה לו התכונות של אבי אמו כלל.

והענין הוא, כי מי ששומר ברית קודש זוכה לבחי' חכמה, וחכמת אדם תאיר פניו (קהלת ח', א') שזוכה לבחי' אור פנים, ואור הפנים ממתיקו (עיין ע"ח שער לא פרק ה), ומתקן תכונותיו לתכונות יותר מועילות, כפי שנראה לצד ההיפך, אשר זמרי בן סלוא שהיה שבט נשיא מישראל בא מפגם הברית לעבודה זרה, ולפיכך פינחס שהיה מתקן ברית קודש ע"י הריגת זמרי, ביטל התכונה של ע"ז שהיה לו מתכונות אבי אמו, וזכה ליחוס חדש מצד עצמו, כדוגמת אהרן הכהן שזכה לכהונה הגם שאביו ואחיו לא היו כהנים.

(אמרי מנחם)

'בקנאו את קנאתי-רק קנאת ה' צבאיו

בקנאו את קנאתי. פירש"י ז"ל: בקצפו הקצף שהיה לי לקצוף. היינו שקינא רק קנאת ה' צב-אות, ולא קנאת עצמו בשום נדנדוד צד, ואף לא לקבל שכר בעוה"ב, כי מסר נפשו ממש, כי היה סברא לומר שדין זה הוא רק לקנאין.

(ישמח ישראל)

ראיית פני הצדיקים וסגולותיה

יפקוד ה' אלוקי הרוחות לכל בשר איש על העדה, אשר יצא לפנייהם ואשר יבוא לפנייהם ואשר יוציאם ואשר יביאם וגו' (ב"ה, ט"ז-י"ז). ונראה לבאר בס"ד על הא דכתיב "והנה נא ידעתי כי איש אלוקים קדוש עובר לעיני תמיד" (מלכים ב' ד', ט'), וכבר הקשו בגמ' מנא ידעה, וראיתי בספר אך פרי תבואה שכתב דבר נכון, שכל דבר שבקדושה עושה רושם בלב ולא ימוש מזכרונו, והכי נמי אם רואה אדם צורת צדיק מתרשם זכרונו במחשבתו, ועי"ז נתעורר לילך באורחותיו. והיינו דכתיב "והנה ידעתי כי איש אלוקים קדוש" ומפרש הכתוב מנא ידעה משום ד"עובר לעיני תמיד" בצורתו לנגד עינינו. עכפ"ח. וזוהי יתבאר הכתוב הנ"ל, דמשה התפלל שהשי"ת יפקוד איש על העדה, אשר בכל עת לא ימוש זכרונו מנגד עיניהם, ע"ד איש אלוקים קדוש עובר לעיני תמיד, והיינו דכתיב "אשר יצא לפנייהם ואשר יבוא לפנייהם". וזהו שאר"ל אשר יוציאם ואשר יביאם בזכויותיו (רש"י מהספרי), דע"י שיראו כיצד עוסק במצות ובמעש"ט, זכרון דברים אלו לא ימוש מזכרונו תמיד.

(ערוגת הבושם)

לע"נ הרה"ח ר' יצחק
בן הרה"ח ר' משה אריה זצ"ל
נלב"ע ו' סיון תשע"ד

מרגניתא דיצחק פנינים בסדר פסוקי פרשת השבוע

אביו שלשלת היחוס והקדושה ובין אביו אמו שפיטם עגלים לעבודה זרה, והשבטים היו מבזים אותו על כך, אבל זו היתה מעלתו שהיה יכול להתחבר אל הצד השני ולהעלות אותו.

לכן הנני נותן לו את בריתי שלום (ב"ה, י"ב). "שלום" - וי"ו קטועה. פ"י שבמקום שהוצרך שם פנחס לקנאות היה השלום שבור וקטוע. ופנחס עשהו שלם.

השיב את חמתי (ב"ה, י"א). כונת הודעת דבר זה אולי שבא לומר לו שלא יחשוב שה' השיב את חמתו בלא אמצעות זכות אשר כפה מדת הדין, ויצא מזה שיחשבו משה כי ה' מתנהג בסדר זה, לכן הודיע ה' כי פנחס הוא שהיה סיבה להשיב חמה, והוא אומרו השיב את חמתי כלומר שלא מעצמה שבה.

בקנאו את קנאתי בתוכם (ב"ה, י"א). על ידי זה שקינא פנחס את קינאת ה' והרג את זמרי, החזיר ללב כל ישראל - "בתוכם" - את מידת הקנאות, שלא יוכלו לסבול בקרבם עוברי עבירה.

בקנאו את קנאתי בתוכם (ב"ה, י"א). אע"פ שהוא היה כה עז וחריף, מקנא קנאת ה', בכל זאת נשאר "בתוכם" - מעורב עם כל ישראל ולא התבדל מהם.

"והקרבתם אשה עולה לה". ומסבירים את הפסוק באופן הבא: אם הקרבתם נעשית ב"אשה" - באש של התלהבות, אזי הריהי "עולה לה" - ה' יתברך מתעלה על-ידה, כפי שאמר הכתוב: "מלא ה' כל משאלותיך" - היינו, שתמלא את כל משאלותיך ורצונותיך בה, ככוונה להגדיל ולהאדיר את כבודו בעולם...

לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום (ב"ה י"ב). ראוי להתבונן מפני מה זכה פנחס, מה שלא זכה משה רבינו, שנאמר בו לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו מהשחית, ולא פעם אחת עשה כמעשה פנחס אלא פעמים רבות הציל את בני ישראל והשיב חמת ה' מעליהם, בעגל ובמרגלים ועוד, ולא הובטח בברית שלום כמו שהובטח פנחס. וההסבר בזה, על פי משל לאדם שהיו עליו הרבה בעלי חובות, ולא היה לו מה לשלם, ובכל עת שהיו באים אליו בעלי חובות לתבוע חובם, היה בא חבר אחד שהיה אוהבו, והיה משפיע עליהם שיאריכו את זמן הפירעון, והיה דוחה אותם מחודש לחודש. והנה לאיש הזה היה עוד אוהב אחר, ואותו אוהב בראותו את בעלי החובות שדוחקים אותו ואין לו מה לשלם להם, עמד ונתפטר עמהם שיקחו רק כעשרים אחוז מההלוואה, כיון שעדיף מעט מאשר לא כלום, והוא עצמו שילם לכולם וקרע את שטרי החובות. בראות הלווה שהחוב נפרע כליל, הודה לו מקרב לב ובירך אותו בכל הברכות שבתורה. בנו של הלווה שישב לידו שאל את אביו, למה לידיך הראשון לא הודית ובירכת אותו כל כך, ואילו את הידיד השני ברכת הרבה? השיב לו האב, כיון שהראשון אמנם דחה את החוב שוב ושוב, אבל חוב נשאר חוב. אבל השני פטר אותו לגמרי מן החוב וקרע את כל שטרי החוב. והנמשל: במעשה העגל באה מדת הדין לנגוש את ישראל, בא משה רבינו ודחה אותה ונאמר שם "וינחם ה' על הרעה אשר דיבר לעשות לעמו", כלומר שמנע נגישת החוב מעליהם אבל לא ביטלה לגמרי, וכמו שכתוב (שמות ל"ב ל"ד) וביום פקדתי ופקדתי עליהם חטאתם ונדחה החוב לזמן אחר, וכמו שנאמר ואולם חי אני וכו' אם יראה איש באנשים האלה... מה שאין כן פנחס שסילק את החוב לגמרי, לכן נאמר לו "הנני נותן לו את בריתי שלום".

(בשם המגיד הק' מדובנא ז"ע"א)

ונתת מהודך עליו למען ישמעו כל עדת בני ישראל. דהנה יש מיני צדיקים גבוהים ורמים הדבקים בה' תמיד ואינם יכולים ליפרד רגע ולהזדקק לבריות לעסוק ולפקוח בצרכיהם, ויש מיני צדיקים הגם שדבוקים בה' ועובדים אותו אפילו הכא לפעמים יורדים ממדרגתם ומדברים עם בני אדם הפחותים מהם כדי להעלות אותם ולקשרם ג"כ בהשם ועבודתו ואפילו בני אדם סוחרים אשר אין עבודתם תדיר לה' ע"י חיבורם עם הצדיקים מתגטלים ומתנשאים קודש לה'. והנה משה רבינו ע"ה הוא היה אור הבהיר מסטרא דנצח שפירוש נצחית שהיה דבוק בה' תמיד ולא יכול להפרד אפי' רגע להתחבר עם ישראל, כאשר יבאו אל ארץ כנען, שמלת כנען מורה על לשון סוחרים כמו וחגור נתנה לכנעני, הוא ענין בני אדם הנוסעים מענין לענין פעם עובדים ה' ופעם עוסקים בצרכי עצמם ואז לא היה יכול משה רבינו ע"ה להתחבר עמהם. משא"כ יהושע שהיה קטן ממנו במדרגה, היה יכול ליכנס לארץ כנען ולנטלם ולנשאם עמו וזה בא מבחינת הוד כי מודים מכלל דפליגי ויש שם איזה אחיזה אפילו למי שהוא במדרגה קטנה. וזהו ונתת מהודך עליו ואז ישמעו כל עדת בני ישראל.

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל. במדרש רבה (כ"א, א') בדין הוא שואל שכרו. ונראה לפרש דהנה הקב"ה אין משלם שכר בעוה"ז כי פן יקלקל דרכיו וישמן ישרונו ויבעט, אלא חז"ל אמרו (אבות פ"ה מ"ח) המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו, ופנחס קידש שם שמים ברבים וזיכה רבים, ויוכל להנתן לו שכרו מיד ובטוח בו שלא יקלקל דרכיו. והיינו פנחס בן אלעזר השיב את חמתי בקנאו את קנאתי בתוכם דייקא, ולכן בדין הוא שיטול שכרו מיד וק"ל. עוד נ"ל דידוע דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא (קידושין ט:); והסברא דשכירות אינה משתלמת אלא לבסוף (ב"מ סה.), לפי שהצדיק אינו נגמר מלאכתו עדיין דבכל רגע מבקש לרדוף אחר מצוה אחרת, וא"כ מאחר שמלאכתו אינו נגמר בעוה"ז, ע"כ אינו מבקש שכר בעוה"ז, דשכירות אינה משתלמת אלא לבסוף, אמנם הרשע שסובר בדעתו שבכל עת הוא נגמר, דבכל מצוה שעושה סבר שעשה לפנים משורת הדין, ע"כ מבקש שכרו בעוה"ז. אמנם כאן פנחס שקינא קנאת ה' ובודאי ביקש שמצוה כזו לא יבוא עוד לידו, וא"כ סוף המצוה הוא, ע"כ בדין הוא שיטול שכרו מיד ששכירות משלמת לבסוף וק"ל. (תורת משה)

וביום השבת שני כבשים. אמרו ז"ל (ילקוט ח"א רס"א) כל ענייני שבת שתיים שתיים, י"ל כי אמרו חז"ל (ב"ר י"א, ח) שאמרה שבת לכולם נתת בו זוג בו, כנסת ישראל יהיה בן זוגך, וכל זה מרומז בשם הוי"ה במילוי ה' (וי"ד ק"ה ו' ק"ה). גימטריא "בן" שהוא הוי"ה כפולה, מורה על התחברות קודשא בריך הוא ושכינתיה, וביחוד ביום השבת, ומורה על יום שכולו שבת שיהיה ה' אחד ושמו אחד.

תולע משפחת התולעי. הנה בכאן יש שינוי מבבל המשפחות, שבכולם כתיב בלמ"ד, 'לראובן' 'לשמעון', וכאן בלא למ"ד - הלא דבר הוא, כי לית מלה או אות באוריייתא וכו'. עוד יש בכאן שינוי בתורה, כי יתלעי כתיב חסר וא"ו, ויתולעי - כתי' מלא בוא"ו, ובודאי יש דברים בגו. ויש לבאר בזה דרך רמז, על דרך שכתוב במ"א על מה שאומרים 'נותן התורה' לשון הווה, והלא התורה כבר ניתנה בסיני, ומהראוי לומר 'נתן התורה' לשון עבר. ותיריך משום דבכל יום ובכל עת, הקב"ה ממציא חידושים בתורה, ולכך אומרים 'נותן' לשון הווה, שהוא דבר ההווה תמיד, ע"כ ע"ש. וזה יש לומר שהרמז כאן כי 'תלע' בלא וא"ו גימטריא 'נתן', ובא"ו גימטריא 'נותן', והוא שרמז תלע - אף שכבר 'נתן' התורה, עם כל זה משפחת התולעי היינו שנתרבה ונפרה תמיד חידושי התורה, ולכן נעשה תולע בוא"ו, שהוא נותן לשון הווה.

(דגל מחנה אפרים)

לכן הנני נותן לו את בריתי שלום (ב"ה, י"ב). פנחס היה הממוצע בין

מעשי צדיקים

הקב"ה ישלם לו על טרחתו בזהב רב

ובאותו המקום כפי שנפגשו בפעם הראשונה.

כך חלפו ימים ושבעות, עד שפעם אחת הגיע האופה למקום המפגש, ולא מצא את בעל הבית, הוא המתין זמן מה וכאשר הלך לא הגיע, חזר לביתו, גם למחרת וביום שלאחר מכן לא הגיע בעל הבית למקום המפגש, כנראה קרה לו משהו, חשב האופה, הרי לא סיימנו את העבודה, אך היכן אחפש אותו? הרי איני יודע לא את שמו ולא היכן ביתו, אך זה מקרה אבוד, בליט בריחה שב האופה לביתו וחזר לעבוד במאפיה, אומנם הוא הצליח בזמן קצר לחסוך קצת כסף, ויחד עם מטבעות הזהב המונחים אי שם במרתף לזכותו, היה מצבו טוב למדי, אבל עם כל זה הוא לא הגיע עדיין לבריחה של זהב, הוא נזכר בברכת הרב, אך חשב כנראה שזה לא מגיע לי. מספר ימים לאחר מכן כאשר התהלך האופה בשוק, שמע כרוז קורא ומכריז כי בית מסוים בקצה העיר יימכר על פי מכרז, מכיוון שבעליו מתו ללא יורשים או צוואה, כששמע את דברי הכרוז, העלה האופה בדעתו כי יתכן שמדובר בבית בו הוא עבד, הוא החליט לנסות את מזלו לקנות את הבית, ומאחר ולא היו קופצים רבים, הצליח לקנותו בזול, ושילם דמי קדימה ואילו את השאר כיסה ממכירת המאפיה.

הוא קיבל את המפתחות של הבית על מנת להיכנס ולהתגורר בו, איך שנכנס לבית סגר את הדלת מבפנים, ופנה לעבר המרתף בנישימה עצורה, כשנכנס גילה שכל האוצר היה מונח שם כפי שהניחוהו ביום האחרון של עבודתם, האופה הבין שבעירו לא יוכל להיראות באדם שהתעשר בן לילה, לכן הפיץ שמועה בין מכרזיו שיש לו דוד עשיר חשוך בניס באיסטמבול שבטורקיה, אשר ביקשו שיבוא לעזור לו בניהול עסקיו, אכן הוא עבר לאיסטמבול והעביר לשם גם את רכושו, שם בנה לעצמו ארמון מפואר והחל לשוות לעצמו מראה של אפנדי אמיד סוחר ביהלומים, עם הזמן נהיה קרוב למלכות ואחד מאנשי ההשפעה בחצר המלוכה.

האופה לשעבר לא שכח שכל עושרו בא לו על ידי ברכתו של הרב, הוא קיווה שהתיה לו הזדמנות לגמול לרב כראוי לו, רב צמח צדפתי שאף תמיד להתייחד עם השכינה בכותל המערבי בירושלים עיר הקודש, בערוב ימיו הוא החליט לעלות לארץ ישראל ולחיות את שארית חייו בארץ האבות, כאשר סיפר על תכניתו לראשי הקהילה דאגו לו להוצאות הדרך ולמלווה אשר ישמש אותו, הם גם שלחו מכתבים לראשי הקהילות אשר רבם יאהוב יעבור בהן בדרכו לירושלים, שיקבלו אותו שם בכבוד הראוי לו, וכך הגיע הרב מטוניס לאיסטמבול, שם הוא התקבל בכבוד גדול וראש הקהילה הפציר בו להיות אורחו ככל שירצה, הרב צמח התעניין אצל ראשי הקהל אם יוכל להועיל לקהילה באיזו צורה שהיא? ראש הקהילה נאנח עמוקות וענה: הקהילה נמצאת כרגע במצב קשה בגלל גזירות קשות שגזרה המלכות, האחד והיחיד שיוכל לעזור לנו בנושא זה, הוא אפנדי עשיר שיש לו השפעה גדולה בחצר המלכות, משלחת של ראשי הקהילה צריכה מחר להיפגש איתו כדי לבקשו שישתמש בכוח ההשפעה שלו לצורך הקהילה, אך הם מודאגים כיוון שזו הפגישה הראשונה איתו ואין לדעת אם אפשר לתלות בו תקווה, לכן אם הרב החשוב יצטרף למשלחת, זכותו וודאי תעמוד להם.

הרב צמח הסכים בחפץ לב, כאשר נכנסה המשלחת לבית האפנדי, הוא קם בזריזות ובא לקראת הרב, נטל את שתי ידיו ונישקם ביראת הכבוד, ניכר היה עליו שהוא נרגש מאד מהפגישה, דבר שעורר פליאה אצל כל חברי המשלחת והרב צמח במיוחד. האפנדי חזר למקומו וביקש את כולם לשבת, ואמר אני מוכן לשמוע את בקשתכם, ראש הקהל תיאר באוזני האפנדי את מצבה הקשה של הקהילה, וביקשו להשתדל אצל המלך להקל על מצבם, אני נותן לך הבטחה שלא אנוח ולא אשקוט עד שאמלא את בקשתכם, ענה להם האפנדי.

עכשיו אבקש מחילה מכבודכם ותנו לי לדבר מספר מילים עם האורח מטוניס, הוא ביקש מהרב להיכנס עימו לחדר, ושם אמר לו בארבע עיניים: הרב מתפלל מדוע אני כל כך נרגש ממפגשינו, הרב זוכר בסיפור שקרה לפני מספר שנים בטוניס, שחי אופה עני מול ביתו של הרב, פעם באמצע הלילה היה הרב זקוק לגפרורים וכו' ובכן האופה ההוא זה אני. רק עכשיו תפס הרב עם מי הוא מדבר, הם המשיכו לשוחח עוד זמן מה, וכשנפרדו ביקש האפנדי מהרב ברכה שההצלחה תמשיך להאיר לו פנים, ראה נא ידידי ענה לו הרב, היות והקב"ה לא נשאר חייב, הרי שבזכות שהארת בית יהודי כדי שיוכל ללמוד תורה, האיר הקב"ה את מזלך, ואם תמשיך לעזור ליהודים, הקב"ה יעזור לך גם להבא בברכה ובהצלחה. האפנדי נתן לו את הבטחתו מכל הלב.

בטונים חי פעם רב צדיק גדול שזכה להערכה רבה, לא רק מצד היהודים אלא גם אצל הערבים, שמו היה הרב צמח צדפתי זצ"ל, הוא היה נוהג לקום באמצע הלילה לתיקון חצות, ולאחר שהיה מבכה את החורבן ואת גלות השכינה, היה נוהג לשבת וללמוד תורה עד עלות השחר בהתמדה ובשמחה גדולה. פעם אחת כאשר קם באמצע הלילה כמנהגו. לא מצא גפרור כדי להדליק את מנורת הנפט שלו. הוא הצטער על שיהיה להתבטל מלימוד התורה, אך מיד נזכר כי בשכנתו נמצאת מאפיה ושם יוכל מן הסתם למצוא אש, הרב לא התעצל והלך אל השכן הערבי ודפק על דלתו, האופה ישן באותה שעה שינה עמוקה, הוא התעורר לשמע הדפיקות על הדלת, הוא קם ממיטתו ובחוסר רצון ניגש לדלת ושאל מי הדופק? "השכן הרב צמח", ענה הרב, האופה הסיר את הבריה ופתח את הדלת, סלח לי על הטרחה התנצל לפניו הרב, נשארתי ללא גפרורים ואני זקוק לאש כדי להעלות אור במנורה, הגחלים בתנור עוד רחשו, האופה הדליק נר ונתן לרב שהודה לו, ופנה לשוב לביתו, אך בדרך כיבתה הרוח את האש, ככל שהיה זה לא נעים לשוב ולהעיר את האופה שנית, החליט הרב שבשביל מצוות תלמוד תורה ראוי להשפיל את כבודו, חזר הרב אל בית האופה ודפק בדלתו שנית, האופה יצא גם הפעם ממיטתו ופתח את הדלת, שוב התנצל הרב על ההפרעה אך האופה ניגש לתנור ללא אומר ודברים, והגיש לרב נר דולק, הרב הודה לו ואיחל לו לילה טוב ושב לביתו, אך בטרם נכנס לביתו, שוב גברה הרוח על האש.

עתה הבין כבר הרב כי יש כאן מעשה שטן הרוצה למונעו ממצות תלמוד תורה, דן הרב קל וחומר בעצמו, אם היצר הרע לא מתעצל מלעשות את תפקידו, אני על אחת כמה וכמה, אלא מאי הגוי יגדף אותי, שומה עלי לקבל זאת באהבה ובלבד שלא לבטל תורה. הפעם איבד האופה את סבלנותו ונתן לרב לדפוק הרבה זמן, לאחר מכן קם ממיטתו זועף ופתח את הדלת, והחל גוער ברב על שזו הפעם השלישית הוא מפריעו משנתו, הוא אף הראה לו את הבריה הכבד אשר צריך להסיר כדי לפתוח לו את הדלת, הרב התנצל על ההטרחה, וברכו שהקב"ה ישלם לו על טרחתו בזהב רב שישקול יותר מהבריה הכבד, ברכתו של הרב הרגיע את האופה שכמו כל הערבים גם הוא העריך את ברכת הרב, ידוע היה לכולם שברכת הצדיק אינה חוזרת ריקם, האופה אמר, אלך בעצמי להדליק את מנורת הרב, לבש האופה את מעילו נטל איתו נר דולק ובסוככו עליו בעזרת מעילו, הצליח להגיע עם האור לבית הרב להדליק את המנורה.

האופה שב לביתו לישון והרב שקע בלימודו, האופה האמין שברכת הרב תתקיים, אך הנה חולף יום ועוד יום ולא קורה מאומה, הוא ממשיך לעבוד קשה ולהזיע על יד התנור, מן הסתם אינני ראוי לברכה אמר לעצמו האופה והסיח דעתו מן הענין. פעם כאשר יצא לשוק להתאווור ולשאוף אויר צה, נפגש באדם לא מוכר אשר שאלו, אולי אתה מחפש איזו עבודה? השיב לו האופה לא, יש לי מאפיה שמעסיקה אותי, ולמרות שאינני עשיר אני מרוצה. אמר לו הזר: אני רואה שהנך אדם הגון ואני זקוק לאחד כזה לעסק שלי, אני מוכן לתת לך פי ממה שאתה מרוויח מהמאפיה, בכדי שתעבוד אצלי כמה חודשים, זה תלוי אם אוכל למצוא מחליף למשך התקופה שאעבוד אצלך, ענה האופה, הציע הזר: בוא ניפגש במקום זה מחר לאחר זריחת החמה ואז תיתן לי תשובה. למחרת כאשר הגיע האופה בזמן הנקוב, המתין לו כבר הזר, והאופה הביע את הסכמתו לקבל את העבודה, הזר הוביל את האופה דרך הרחובותיה וסמטאותיה הדרומיים של העיר, עד שהגיעו לסמטה צדדית, כאן פנה אליו הזר ואמר: עכשיו אאלץ לכסות את עיניך מאחר שאנו צריכים לעבור בדרך נסתר, אז שלף ממחטה מכיסו וקשר אותה לעיניו, וכך הם המשיכו להסתובב במשך זמן מה עד אשר עצרו ליד בית, הם ירדו מספר מדרגות, והזר פתח כמה מנעולים והסית דלת הלודה בקול חריקה צורמת, הנה הגענו אמר הזר בהסירו את המטפחת מעל עיני האופה.

לעיני האופה נתגלה מרתף מואר, על שולחן ארוך היו פזורות שקיות מלאות מטבעות זהב ויהלומים, אשר דמו לאוצרות מלכים, עבודתך היא לצבור את המטבעות והאבנים הטובות לערמות, למיננס לפי גודלם, ואז לספורם ולערוך רישום מדויק ולארוז אותם בשקיות כפי שאראה לך, העבודה מצאה חן בעיני האופה, הזמן עבר מהר, ואז אמר בעל הבית מספיק להיום, הוא שילם לאופה את שכרו כפי שסוכם ביניהם, בנוסף לזה הוא שם בצד מטבע זהב, זו תהיה משכורתך בכל יום עבודה, ובסוף גם תוכל לקחת את מטבעות הזהב שישטברו בשבילך, אמר לו בעל הבית, לבסוף הוא קשר את עיניו והוליכו החוצה, כאשר באו העירה הוא הוריד את המטפחת, והם נדברו להיפגש למחרת באותו הזמן

חזקנו קורא נא

לחיזוק ולעידוד לימים אלו

לעבוד על האבן היקרה

"הסכת ושמע ישראל היום" (דברים כ"ז, ט), המרומו לחכמה ובינה, 'אורייתא מחכמה נפקית' (זוה"ק ח"ב פ"ה. ביאור: התורה מגיע מהחכמה) לכן מט"ו אב ואילך מאן דלא מוסיף יסיף (תענית ל"א). כי שורייקא דעינא בליבא תליא (ע"ז כ"ח: זוה"ק ח"ב רב"כ ע"ש) כלומר שחלב מרומו לבינה, והוא ע"י אור התורה המרומוזת לחכמה, שאז זוכה לתשובה המרומוזת לבינה, וכמו שכתוב (ישעי' ו', י') ולבבו יבין ושב ורפא, וע"י התוה"ק מתוקן המוח שבו מושרשים החמשה קוין מהחמשה מוחים, וממילא מתוקן ע"י כך חוש ראיית העינים, וע"י התשובה מתוקן חלב שבה מעורה ותלו' שוריקי דעיני'. ע"כ לשונו הק'.

ומתוך דבריו אנו למדים את התיקון שיש לנו לתקן בחודשים אלו, לשמור ולקדש את חוש העינים, ולעסוק עמם בדברי התוה"ק, וגם שחודש אב מרומו לחכמה ובינה, וע"י שלומד ומעמיק ומשתעשע בדברי התוה"ק, ע"י כך מתוקן חוש העינים, וע"י התשובה מתוקן חלב שהוא המקור של העינים, שהרי 'חלב חומד ועין רואה' שקודם שה חלב חומד ואח"כ מגיע העין רואה' וע"י שמתוקן חלב ממילא מתוקן חוש העינים, וזוכים לשמור עליהם בקדושה ובטהרה.

וכאן נביא בכח שיש בפה של למדי תורה שדינו ככלי שרת. בפרשתנו כתב האור החיים' על הפסוק (כו, כג) "לפוח משפחת הפוני": ואמרו 'משפחת הפוני', פירוש שצריך לפנות פיו ממוותרות המורגשות גם מהשחוק ומדברים בטלים כי הם מונעים קיום התורה באדם. ומצאתי לחסידי ישראל שכתבו (אלשיך תצוה כח לא) כי פה של למדי תורה דינו ככלי שרת אשר שרתו במ בקודש. כי אין קדושה בקדושת התורה, ולזה אסור לדבר בו אפילו דברי חול הגם שאין בהם דברים האסורים. והוא מה שרומז במאמר 'לפוח' - שהוא פה העמל בתורה שבו שוכן חצי שמו יתברך, 'משפחת הפוני' - פירוש: צריך לפנות מפיו כל חוץ מהגות בתורה, ובוה נכללים חלק אחד מהמ"ח מעלות שהם: במיעוט שיחה, במיעוט שחוק, במיעוט תענוג, וכדומה להם שבענף המותרות.

"ונהנים ממנו עצה ותושיה" זכות לימוד התורה הק' ניתן ללמוד ממעשה הבא. אל הגאון רבי אלחנן וסרמן ה"ד (נהרג על קידוש ה' י"א תמוז תש"א) הגיע יהודי מתושבי העיירה ברנבויץ' להתייעץ איתו בענייני מסחר. כשסיים האיש לשטוח בפני רבי אלחנן את בעייתו, נטל ר' אלחנן את הגמרא ולמד בה מספר דקות, בעוד האיש המתין לתשובתו. כשסיים ללמוד, סגר את הגמרא והשיב לו על שאלתו. לתמיחה תלמידיו, הסביר ר' אלחנן: דברי תורה מיישרים את השכל, ואחר שלמדתי מעט, עזרני ה' ליעיץ לו עצה טובה. באחד ממאמריו כתב רבי אלחנן: מהיו בכלל הראוי ליעיץ? המיעיץ צריך שיהיה בר דעת, שלא יהיה נוגע בדבר, ואף לא נוגע בתחומים אחרים, שתהיה לו דעת תורה, והעיקר - שיזכה לסייעתא דשמיא, ואת כל אלו זוכה להשיג רק מי שלומד תורה לשמה.

היוצא לנו מדברים אלו. שבכדי לשמור על האבן היקרה, ולא רק שמירה מעולה, אלא גם לנקוש וללטש אותו, שיצא יותר מאיר ומבריק, אהנו צריכים לעבוד על כך, לשמור על קדושת המחשבה, ועל חוש העינים, ועל דברים ששומעים באוזניים, שהכל יהיו רק לעשות נחת רוח לבוראינו וליוצרינו ברוך הוא. וע"י כך שאנו דבקים בדברי התוה"ק, אהנו זוכים שזה רק התענוג שיש לנו בעוה"ז, ושנגיע לעולם הבא נקבל את השכר המובטח לנו. ועוד, שע"י שנדבק בדברי התוה"ק, זה נותן עצה טובה על כל דבר ומהלך בעולם הזה, ולתת לנו את הדרך הנכונה בעבודת השי"ת, ולדעת את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו בה בדרך העולה בית קל.

נא ונא לא ניתן לאבן שיש בידינו להיות מוכתמת במרעין בישין, אלא ההיפך נעבוד עליה למען תצא מבריקה ומאירה, וישעשע כל אחד שיתבונן בה. ושנגיע להעולם הבא כבר נזכה לשכר טוב ומעולה, ונשמח לראות איך כולם מתבוננים ביופי של האבן, ורק הרבש"ע ומביא האבן יוכל לדעת כמה ערך יש לאבן שעמלנו והתגעגענו למען תגיע עד הלום.

והשם יעזורני שיתן את הכח בידינו לשמור אל האבן, ולהשקיע בה את כל כוחינו לשפשף ולהבריק ולהאיר את האבן, ושח"ו לא נכשל ונשחיר אותה יותר, ולדעת את המעשה אשר יעשו ואת הדרך אשר ידבוק בה האדם וייטב לו בזה ובבא, וכן יעזורני השי"ת שזוכה לתיקון השלם, וימים אלו יחפכו לששון ולשמחה, ומצרה לרוחה, ושומר ישראל שמור שארית עם ישראל, ואל יאבד שומר ישראל, וימנע משחית ומגפה מעלינו, ויבנה לנו את בית מקדשינו ותפארתינו במהרה ובימינו דידן, בביאת גואל משיח צדיקנו במהרה ובימינו ומלכינו בראשינו אמן וכן יהי רצון.

היו היה מלך גדול, שמלך על כמה מדינות, וזו היה עושר רב. והמיוחד שבהם היה האוצרות הנפלאים והיקרים שהיו בבית אוצרותיו, אוצרות שהיו שוים סכומים אגדתיים, שרק מי שיש באמתחתו סכומים גדולים היה יכול להסכים לעצמו לרכוש אחד מהאוצרות של המלך. לבית האוצרות הנ"ל היו שומרים ומאבטחים במיוחד לכוזה מקום, ומי שהעז להיכנס להציץ או לגעת, היה לאלתר נתפס, ונענש.

וכמוכן שהיו מגיעים מדי פעם שרים ומלכים ממדינות שונות, והיה מתפאר בעושרו הרב, והיה מראה להם את האוצרות היקרים והנפלאים. והמיוחד שבהם היה היהלומים היקרים והמבריקים שהיו לו, שמרוחק כבר היה נראה ברק נפלא בכל החדר.

יום א' המלך הסתובב לו בבית האוצרות, והתרגש מכל מה שיש לו, וכמה הוא עשיר, והיה בודק ורואה יהלומים, היה מנקה אותם ע"י רוק והיה מלטש לראות את היופי וההדר שבכל יהלום, שבכל יהלום היה עולה לו הגאווה על עוד יהלום יקר. לאחר שעות מספר הוא לקח יהלום שהיו עליו כמה נקודות שחורות, ואבק, ומכך לא היה אפשר לראות את הבריקות והיופי של היהלום, וגם השווי שלו לא היה כמקובל, לכן החליט שיקח את האבן לצורף למען יבריק וילטש אותו למען יצא מבריק ויכפיל את שווי פי כמה מונים.

המלך נתן לאחד שמבין בזה לעשות את המלאכה. אותו אדם התרגש מאוד שהמלך בחר בו לנקות ולהבריק את היהלום, לכן לא נתן שינה לעיניו, ועבד על האבן יומם וליילה למען יצא מדהים. והמלך היה עוקב בכל יום צעד אחר שעל בהתקדמות, ואחר השקעה אדירה, יצא המלך עם אבן מאירה.

המלך הזמין כמה מומחים שיעריכו את שווי של האבן המדהימה. א' אומר שנראה שהייתה השקעה אדירה פה, והשני הוסיף כמה מילים על הראשון, והשלישי אומר שבכלל השקיעו בזה באבן שגיע עד הלום, וכך כל אחד נתן את הערכתו. עד... שהמלך זעק בפליאה. רק אני לבד יודע כמה עמל ויגיעה, השקיעו באבן למען תצא מבריקה ומאירה! רק אני יודע כמה השקיעו בזה כח! כמה מחשבה ומוח! אתה יכולים להגיד כל אחד כמה היא שוה עכשיו בעיניכם, אבל אני יודע יותר ממכם!

הקב"ה הפקיד ביד כל אדם קודם שירד לעולם אבן יקרה שהיא צריכה לייטוש והברקה באופן מיוחד ומעולה. האבן הזאת היא "אלוקי נשמה שנתת בי טהורה, אתה בראת אתה יצרת, אתה נפחת בי, ואתה משמרה בקרבי, ואתה עתיד לטלה ממני, ולהחזירה בי לעתיד לבוא" ולכן אהנו מבקשים ומתחננים שנוכל להשקיע באבן כמו שצויה אותנו, ואף יותר מכך, ועל כך ממשכים ואומרים "כל זמן שהנשמה בקרבי, מודה אני לפניך ה' אלוקי ואלוקי אבותי, רבון כל המעשים אדון כל הנשמות" אהנו מודים לקב"ה על כך שנתן בידינו את האבן היקרה הזאת, למען שאהנו, ורק אהנו, נעבוד על האבן למען תצא מבריקה ומאירה.

ונסביר הדברים. כל אדם שמגיע לעולם, הוא מגיע עם אבן יקרה ונפלאה, אבל יש בה פה ושם מקומות שהוא צריך לעבוד עליהם ולהבריק אותם, ואז ביום שמלך מלכי המלכים הקב"ה יבקש את האבן הוא יתפאר לעיני כל המלאכים שיראו כמה מבריקה ונפלאה האבן, וכמה שיעריכו אותה, הקב"ה יאמר להם שרק הוא יודע כמה כח, כמה מחשבה ומוח, האדם השקיע ביהלום, שגיע עד הלום... אותה אבן זה משל לנשמה הטהורה שהקב"ה נותן ונופח בנו, וכל נשמה צריכה תיקון, עד שזוכה לתיקון השלם בביאת גואל משיח צדיקנו שיבוא ויגאלנו במהרה ובימינו.

והנשמה הקב"ה נופח בקרבנו, ומסביב לה הוא בורא גוף, שבהם יש את חוש העינים, הפה, הלשון, האף, והאוזניים, שכולם יש בהם מטרה אחת ויחידה לשמור עליהם בקדושה ובטהרה, וחם וחליכה לא להשחיר אותם ע"י עבירות, אלא רק לטהר אותם עוד ועוד שיהיו יותר טהורים וקדושים, ויצא אבן מבריקה ומאירה.

נמצאים אנו בחודשים של תמוז ואב. רבינו בעל ה"ישמה ישראל" ז"ע כתב בספרו שהתיקון של החודשים הללו, זה העיניים. וכמובא בספד"ק על הכתוב (איכה א', ט"ז) עיני עיני ירדה מים, שע"י התוה"ק יוכל להאיר העינים, כי "פקודי ה' ישרים... מצות ה' ברה מאירת עינים" (תהילים י"ט, ט'), וזה גם מה שאנו אומרים (בתפילת שחרית בברכת אהבה רבה) "והאר עינינו בתורתך" וכדברינו, שהעינים יאירו ע"י דברי תורתך. ומחצי חודש אב שולט חצי השם הקדוש הראשון כסדרו, שיוצא מר"ת

עלוך זה נתרם

כתובת מייל של מערכת הגליון

a13215113@gmail.com

הודעה משמחת

בה, לכל המעוניין ניתן לתרום בעמדות "קהילות" וב"נדרים פלוס" הפרוסות בבתי כנסיות ברחבי הארץ והעולם ע"ש "עלוך אשרי האישי"

או במספר טלפון ("קהילות"):

8915 וילהקיש קוד 7000-275-073,

אין ניתן אכנס הפגילא אל פינכס רחיס אגראל אגנחא
בכא אלכא

לע"נ

מרת מלכה בת הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה - נלב"ע ד' שבט תשע"ד
ולע"נ הרב אברהם בן הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה
נלב"ע ז' אדר תשע"ה
ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ הרה"ח רבי יוסף אלימלך בן הרה"ח רבי חיים אליעזר ז"ל
נלב"ע י"א אלול תשע"ח
ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר' משה אריה ז"ל
נלב"ע בחג השבועות תשע"ד
ת. נ. צ. ב. ה.

המעוניין לתרום להוצאות העלוך להצלחה, ברכה או לע"נ יפנה לעורך הבה"ח ישראל פינגבוים הי"ו, או להפקיד בבנק פועלים, סניף 533, מס' ח-ן - 540321 ע"ש ישראל בנימין פינגבוים. ניתן לתרום מכספי מעשור.